

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 10 Temmuz 2024

Sayı : 5804

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Yurt dışı çıkış harcı, yurt dışına çıkmak isteyen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ödemesi gereken bedeldir. Türk vatandaşları, yurt dışına çıkış harçlarını ödediklerini belgeyerek ülkeden çıkabilmektedir. (muafiyetler ve istisnalar hariç) Ödeme gerçekleştirmeyen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yurt dışına çıkışına izin verilmemektedir.

Yurt dışı çıkış harcı, Anayasanın 23.maddesi ile *yerleşme ve seyahat hürriyeti* güvence altına alınmıştır. 18 Şubat 1963 tarihli ve 196 sayılı Dış Seyahat Harcamaları Vergisi Kanunu ile uygulanmaya başlanmıştır. Bu kanuni düzenleme, 02 Mart 1984 tarihli ve 2989 sayılı Kanun ile kaldırılmıştır. Aynı sene 17 Mart 1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile yurt dışına gitmek isteyen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından 100 dolara karşılık gelen ödeme alınarak, Toplu Konut Fonu'nun gelirleri arasında alınmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme, 12 yıl sonra 21 Mart 1996 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla kaldırılmıştır. 08 Mart 2007 tarihli ve 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun kabul edilerek, 23 Mart 2007 tarihli ve 26471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Kanun'un 1. maddesinin 17 Temmuz 2019 tarihli ve 7186 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile değişik yedinci fıkrası: **“Bu madde uyarınca alınan harcın çıkış başına 15 Türk lirası (Cumhurbaşkanınca 15 Türk lirasından düşük bir miktar belirlenmesi hâlinde belirlenen miktar) 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun 2 nci maddesinin (f) bendine göre Toplu Konut İdaresine aktarılır, kalan miktar genel bütçeye gelir kaydedilir.”** şeklindedir. 18 Mart 2022 tarihli ve 5307 sayılı Resmi Gazete'de “ Yurtdışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1. maddesinde yer alan harç tutarı, 150 Türk Lirası olarak yeniden belirlenmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) 24 Mayıs 2024 tarihli “2024 yılı kanun çalışmaları sunumu” metninde yeni vergi paketine dair öneriler yer almıştır. GİB tarafından yapılan sunumda “Yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına alınan harç tutarının 3.000 Türk Lirası olarak belirlenmesi, harcın her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılmasının sağlanması ve Cumhurbaşkanına verilen yetkinin buna göre düzenlenmesi önerilmektedir.” ifadelerinin yer aldığı belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

1. Seyahat özgürlüğü anayasamız tarafından güvence altına alınmıştır. Ancak bahse konu çıkış harcının yüksekliği ekonomik anlamda bu özgürlüğü kısıtlamaktadır. Bakanlığınız bu çelişkiyi nasıl açıklamakta; Söz konusu yüksek artışı nasıl gerekçelendirmektedir? Bakanlığınızın dolaylı yoldan anayasal hakkın kullanımını engellediğini düşünmüyor musunuz?
2. Yurt dışına çıkış harcı esasen vergi görünümündedir. Oldukça sert bir uygulama olan bu harcin turizm sektörüne ekonomik bir etkisi bilinmekte midir? Bilinmekte ise; etkileri nelerdir?
3. 4 kişilik çekirdek bir ailenin (orta – alt gelir seviyesine sahip) yurt dışına çıkış harcının tek seferlik 12.000 Türk Lirası olması; 10.000 Türk Lirası alan emekli aylığından fazla olması sosyal devlet anlayışına uygun mudur? Uygun değil ise bu tedbirler alınarak bir çalışma yapılacaktır ?
4. Türk Lirasının alım gücünün uygulamış olduğunuz ekonomi politikalarınızdan ötürü itibarsızlaşması karşısında ve yandaş şirketlerinin vergi borçlarını affetmesine rağmen, vatandaşlarımıza “**çıkış harcı**” adı altında vergi yükünü yükleme sebebiniz nedir?
5. Ülke vatandaşlarımızın çıkış harcına karşı ortaya koymuş olduğu memnuniyetsizliği giderecek ve harç alınma maliyetlerini düşürecek veya tamamen kaldıracak bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?
6. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, daha makul bir bedel belirleneceğini ve çalışmaların sürdüğünü ifade etmiştir. Bu ifadeler karşısında iki kurumun arasında bir anlaşmazlık mı vardır? Bu anlaşmazlık arasında halkımızın yurt dışına çıkışları neden zorlaştırılmaktadır?
7. “Yurt dışı çıkış harcı bizim hükümetlerimiz döneminde aşağı çekilmiş. Geçen sene Türkiye çok büyük bir deprem felaketi yaşadı ve bu yaraları hala sarmaya çalışıyoruz. Uygun görülürse yurt dışı çıkış harcının artırılarak deprem için bir kaynağa dönüştürülmesi taraftarız. Zaten imkanı olanlar yurt dışına gidebiliyor, imkanı olmayan gidebilir mi?” bir televizyon kanalında yapmış olduğunuz açıklamaya istinaden; Seviye gelir grupları arasında bir eşitsizlik mi yaratmaya çalışıyorsunuz?
8. Mehmet Şimşek’in çıkış harçlarına “deprem bölgeleri için kaynağa çevireceği iddiası yanlıcıdır. Son 99 depreminden bu yana toplanan deprem vergilerinin ne kadarı doğrudan deprem yaralarını sarmak için kullanılmıştır? Kullanıldı ise buna ilişkin detaylı bilgiler nelerdir?